

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ για ΜΚΟ

Αξιολόγηση Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας

Άννα Δαμάσκου
Ερευνήτρια

Θεσσαλονίκη, 12.11.2014

Με την οικονομική στήριξη του προγράμματος Πρόληψη και Καταπολέμηση του Εγκλήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων

Εταίροι Έργου

Συντονισμός έρευνας

Διεθνής Διαφάνεια – Γραμματεία
(Βερολίνο)

70% συγχρηματοδότηση από την ΕΕ

Εθνικοί Εταίροι

Βέλγιο	Λετονία
Βοσνία-Ερζεγοβίνη	Λιθουανία
Βουλγαρία	Λουξεμβούργο
Γαλλία	Νορβηγία
Γερμανία	Ολλανδία
Δανία	Ουγγαρία
Ελβετία	Πολωνία
Εσθονία	Πορτογαλία
Ελλάδα	Ρουμανία
Ηνωμένο Βασίλειο	Σλοβακία
Ιρλανδία	Σλοβενία
Ισπανία	Σουηδία
Ιταλία	Τσεχία
	Φιλανδία

Στόχοι Έργου

- **Ανάλυση της ισχύουσας νομοθεσίας σε 12 τομείς («πυλώνες»), που επιδρούν στο εθνικό σύστημα πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς.**
- **Αξιολόγηση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητας του νομοθετικού πλαισίου.**
- **Προσδιορισμός των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των πυλώνων που εξετάζονται, με στόχο την βελτίωση του Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας.**
- **Στήριξη των δράσεων πρόληψης και καταπολέμησης της διαφθοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις όλων των εταίρων του έργου.**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για να είναι τα αποτελέσματα της έρευνας σε όλες τις χώρες συγκρίσιμα, η Διεθνής Διαφάνεια ανέπτυξε μια κοινή μεθοδολογία έρευνας για όλους τους εταίρους.

Η έρευνα βασίζεται σε :

Βιβλιογραφία

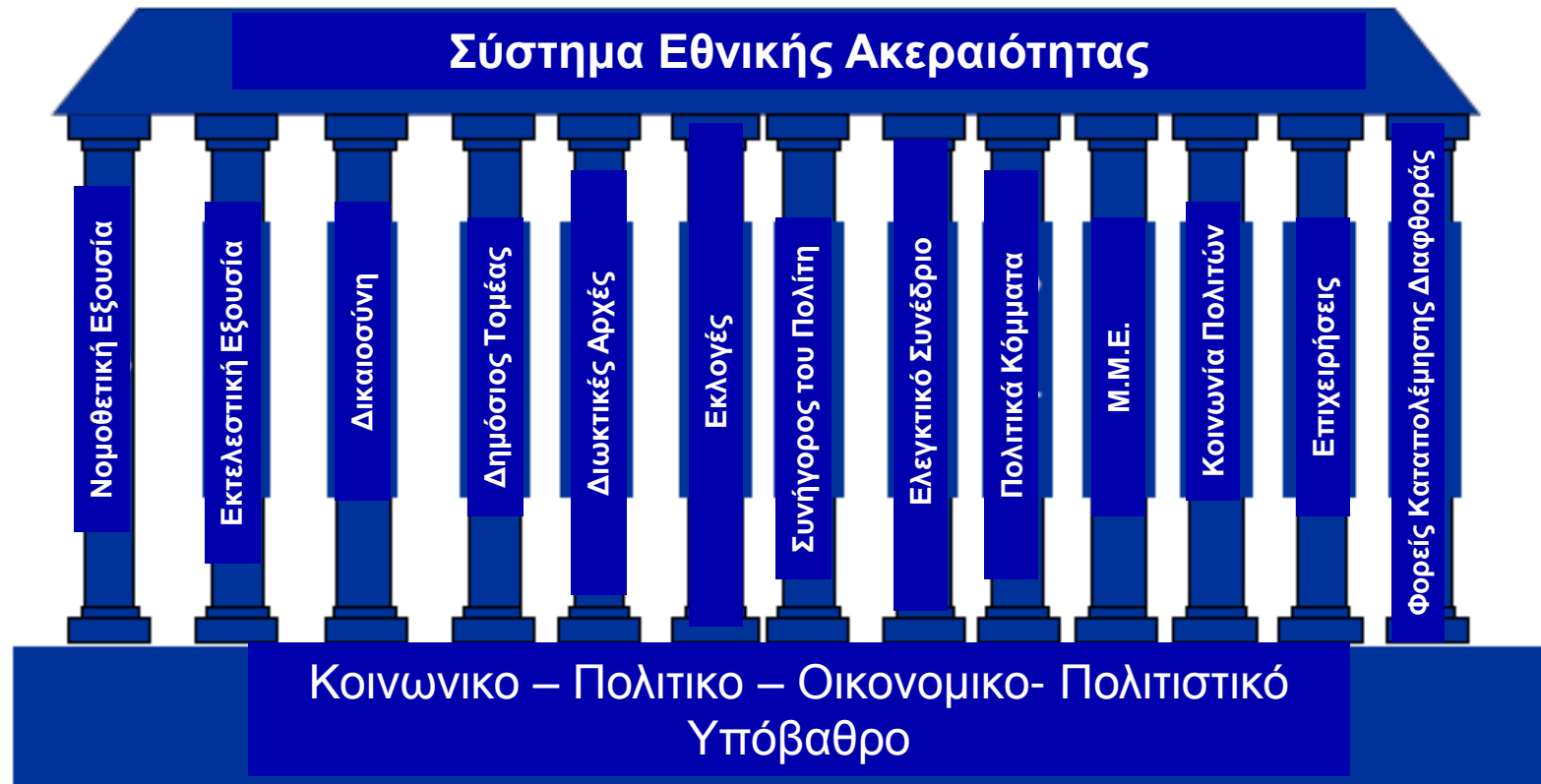
Πρωτογενείς & Δευτερογενείς Πηγές

Συνεντεύξεις

Από τουλάχιστον δύο εμπειρογνώμονες ανά πυλώνα.

Εξετάζονται 13(+/-) πυλώνες κάθε χώρας,
με ανάλυση της νομοθεσίας που διέπει κάθε πυλώνα και της εφαρμογής της,
καθώς και των σχέσεων που διαμορφώνονται μεταξύ των πυλώνων.

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η ανάλυση κάθε πυλώνα εστιάζει σε τρεις **διαστάσεις** του πυλώνα:

Επάρκεια
Διακυβέρνηση
Ρόλος

Κάθε διάσταση αναλύεται με τη βοήθεια **δεικτών**:

Επάρκεια: α) Πόροι β) Ανεξαρτησία
Διακυβέρνηση: α) Διαφάνεια β) Έλεγχος γ) Ακεραιότητα
Ρόλος: ανάλογα με τον πυλώνα.

Κάθε δείκτης περιλαμβάνει το σχετικό **νομικό πλαίσιο** και την **εφαρμογή** του πλαισίου.

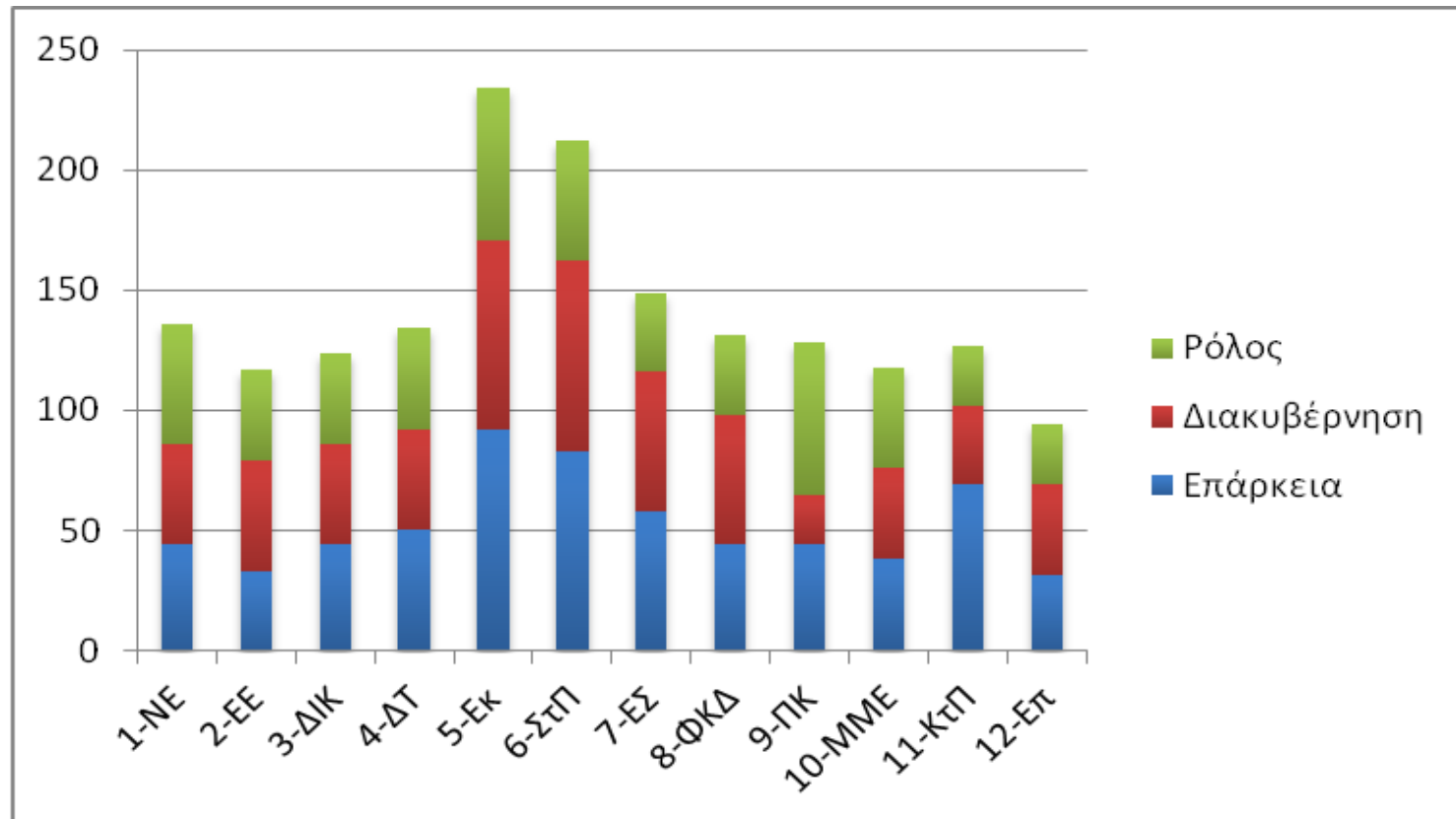
Διαστάσεις	Επάρκεια				Διακυβέρνηση						Ρόλος	
Δείκτες	Πόροι		Ανεξαρτησία		Διαφάνεια		Έλεγχος		Ακεραιότητα		Ανάλογα με τον πυλώνα ¹	
	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική	Νομικό πλαίσιο	Πρακτική

ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Βαθμολόγηση

- *Στόχος είναι η σχηματική απεικόνιση των ευρημάτων της έρευνας*
- *Διευκολύνει την κατανόησή τους και την παρακολούθηση της προόδου*
- *Διευκολύνει την σύγκριση μεταξύ χωρών*

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 11 διακεκριμένοι εκπρόσωποι των πυλώνων
- Κατευθυντήριες γραμμές (Μάρτιος 2011)
- Επικύρωση βαθμολογίας (Οκτώβριος 2011)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΗΣ

- Professor Στάθης Καλύβας, Yale University

ΕΘΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ (9/12/2011)

- Συμμετοχή: συνεντευξιαζομένων, Συμβουλευτικής Επιτροπής, εκπροσώπων εμπλεκομένων φορέων
- Συζήτηση επί των (προσωρινών) προτάσεων της έρευνας αναφορικά με τη βελτίωση κάθε θεσμού & προσδιορισμός τελικών προτάσεων

ΠΥΛΩΝΕΣ

ΕΚΛΟΓΕΣ

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ

78%

71%

50%

45%

44%

44%

42%

42%

41%

39%

39%

31%

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ !!!!

Η χαμηλότερη βαθμολογία δεν σημαίνει απαραίτητα ότι ο εν λόγω πυλώνας είναι πιο **διεφθαρμένος** ή πιο **δυσλειτουργικός**

αλλά ίσως περισσότερο **αθωράκιστος** απέναντι στο ενδεχόμενο διαφθοράς.

ΜΚΟ

ΔΟΜΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ

- Δεν υπάρχει ορισμός στην ελληνική νομοθεσία
- ν. 2646/1998 περί εθνικού συστήματος κοινωνικής φροντίδας
- ν. 2731/1999 περί αναπτυξιακής βοήθειας
- *«Από το κατώφλι των νοικοκυριών μέχρι τις εισόδους των δημοσίων υπηρεσιών»*
- Μη υπολογίσιμος αριθμός ΜΚΟ: αθλητικές, θρησκευτικές, πολιτιστικές

ΠΟΡΟΙ

- **NΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ:**
 - ένωση προσώπων (άρθρο 107 ΑΚ)
 - αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία (άρθρα 741-784 ΑΚ)
 - σωματείο (άρθρα 78-107 ΑΚ)
 - (κοινωφελές) ίδρυμα (άρθρα 108-121 ΑΚ)
 - επιτροπή εράνων (άρθρα 122-126 ΑΚ)
 - ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα βάσει ειδικών νόμων
- **Ειδική φορολογική μεταχείριση: ως ανταπόδοση και ενθάρρυνση**
- **Οι πηγές χρηματοδότησης πρέπει να προβλέπονται στο καταστατικό**
- **Έλλειψη νομικού πλαισίου περί εθελοντισμού**
- **Μη υπολογίσιμος αριθμός εργαζομένων**
- **Μη υπολογίσιμο ποσό διακινούμενων κεφαλαίων**

ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ

- Άρθρο 12 Συντάγματος: δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι
- Άρθρο 14 Συντάγματος: ελευθερία της έκφρασης – αναστολή άρθρου 12
- Η οικονομική εξάρτηση ενδέχεται να περιορίζει την ελευθερία έκφρασής τους
- Πολιτικοί κλπ επιθυμούν να συνδέσουν το όνομά τους με ΜΚΟ
- Σοβαρά περιστατικά εκφοβισμού, εκβιασμού κλπ δεν έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

- Άρθρο 93 ΑΚ: έγκριση των οικονομικών του σωματείου από τη ΓΣ (?)
- Μη νομική υποχρέωση ελέγχου από ορκωτούς ελεγκτές
- Μη νομική υποχρέωση τήρησης βιβλίων συγκεκριμένης κατηγορίας
- Μη νομική υποχρέωση δημοσιοποίησης της σύνθεσης ΔΣ σωματείου

ΕΛΕΓΧΟΣ

- Έλλειψη εποπτικού φορέα

- Μη νομική υποχρέωση λογοδοσίας

- «ΜΚΟ σφραγίδες»

διαχειριστές υπέρογκων κρατικών, ευρωπαϊκών και ιδιωτικών κεφαλαίων

ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΑΥΤΟΔΕΣΜΕΥΣΗΣ

■ “International Non-Governmental Accountability Charter”
[«Χάρτα Αυτοδέσμευσης, Κοινωνικής Ευθύνης & Λογοδοσίας των Διεθνών ΜΚΟ»]

■ «Αρχές Προσήλωσης Όλων μας στην Ποιότητα Λειτουργίας και Οργάνωσης
Υπηρετώντας τους Σκοπούς μας» [ΑΠΟΠΛΟΥΣ]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ραγδαία αύξηση του αριθμού τους τα τελευταία χρόνια
- Νομικό και θεσμικό πλαίσιο σε εμβρυακή μορφή
- Αμφίβολη η ανεξαρτησία, διαφάνεια και ακεραιότητά τους
- Πρόσφατες προσπάθειες ρύθμισης και αυτορρύθμισής τους

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

- Υιοθέτηση νομικού πλαισίου για την αδειοδότηση, εποπτεία, λειτουργία, λογοδοσία και χρηματοδότηση των ΜΚΟ.
- Υιοθέτηση θεσμικού πλαισίου για τον εθελοντισμό.
- Θέσπιση υποχρέωσης τήρησης λογιστικών βιβλίων γ' κατηγορίας
- Θέσπιση υποχρέωσης δημοσίευσης οικονομικών στοιχείων, ιδίως αν λαμβάνουν και κρατική χρηματοδότηση.
- Θέσπιση ορίου αναφορικά με την κρατική χρηματοδότηση.
- Ενίσχυση της επικοινωνίας των ΜΚΟ με τη Βουλή, π.χ. μέσω της θέσπισης αρμόδιας κοινοβουλευτικής επιτροπής.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

για τις ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

- Ορισμός ΚΟΠ
- Σύσταση Δ/σης ΚΟΠ στο ΥΠ.ΕΣ.: βάσεις δεδομένων
- Αρχείο Κοινοφελών Φορέων: προαιρετική εγγραφή
- Ειδικό Μητρώο ΚΟΠ: προαιρετική εγγραφή όσων πληρούν τις προϋποθέσεις – δυνατότητα κρατικής χρηματοδότησης – ειδική φορολογία – εποπτεία – υποχρεώσεις – κυρώσεις
- Ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στις βάσεις δεδομένων
- Εθελοντισμός: τήρηση αρχείου – ευθύνη για ζημία – ευθύνη για ατύχημα/ασθένεια – φοροαπαλλαγές για κάλυψη δαπανών εθελοντών
- Εθνικός εισηγητής ΚΟΠ στο ΥΠ.ΕΣ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ

adamaskou@hotmail.com

